

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1231/24
29.4.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јелене Стевановић, председника већа, Радмиле Радић и Иване Марковић Радојевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Душан Васиљевић, адвокат из Београда, ул. Бирчанинова бр. 15, против тужене "Addiko Bank" а.д. Београд, Булевар Милутина Миланковића бр. 7в, као правног следбеника "Нуро Алре Адриа Банк", чији је пуномоћник Војин Јовановић, адвокат из Београда, ул. Кнеза Данила бр. 57а, ради утврђења и стицања без основа, одлучујући о жалби тужене изјављене против пресуде Вишег суда у Београду П 1920/21 од 14.11.2023. године, у седници одржаној дана 29.4.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 1920/21 од 14.11.2023. године у делу ставу првог изреке којим је утврђено да је ништава одредба члана 1 став 1 и 2 уговора о стамбеном кредиту бр. ... за куповину непокретности закљученог дана 12.9.2007. године између тужиоца и "Нуро Алре-Адриа-Банк" а.д. Београд, правног претходника тужене, у делу који гласи: "...ЦХФ. За обрачун вредности дуга користиће се валутна клаузула тако што се износ дуга на дан закључења уговора утврђује у швајцарским францима, а прерачунава се у динаре по средњем курсу НБС на дан пуштања кредита у течај као и на дан отплате сваког ануитета и свих других дуговања корисника кредита", што је тужена дужна да призна и трпи, као и у ставу другом изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 1920/21 од 14.11.2023. године у преосталом делу става првог изреке, тако што се тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди ништавост дела одредбе члана 1 став 1 уговора о стамбеном кредиту бр. ... за куповину непокретности закљученог дана 12.9.2007. године између тужиоца и "Нуро Алре Адриа Банк" а.д. Београд, правног претходника тужене, а која гласи: "Банка ставља кориснику кредита на располагање дугорочни кредит у износу од 246.500 у динарској противвредности по средњем курсу на дан пуштања кредита у течај", као неоснован **ОДБИЈА**.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка из става четвртог изреке пресуде Вишег суда у Београду П 1920/21 од 14.11.2023. године, тако што се обавезује тужена “Addiko Bank” а.д. Београд, да тужиоцу АА на име трошкова парничног поступка исплати износ од 549.592,00 динара, са законском затезном каматом од стицања услова за извршност па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде, под претњом извршења.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је утврђено да је ништава и да не производи правно дејство одредба члана 1 став 1 и 2 уговора о стамбеном кредиту бр. ... за куповину непокретности закљученог дана 12.9.2007. године између тужиоца и “Нуро Алре Адриа Банк” а.д. Београд, правног претходника тужене, а који гласи: “Банка ставља кориснику кредита на располагање дугорочни кредит у износу од 246.500 ЦХФ у динарској противвредности по средњем курсу на дан пуштања кредита у течај. За обрачун вредности дуга користиће се валутна клаузула тако што се износ дуга на дан закључења уговора утврђује у швајцарским францима, а прерачунава се у динаре по средњем курсу НБС на дан пуштања кредита у течај као и на дан отплате сваког ануитета и свих других дуговања корисника кредита” што је тужена дужна да призна и трпи. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да тужиоцу исплати износ од 55.282,50 евра са законском затезном каматом на износ од 43.588,77 евра почев од 27.5.2021. године па до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу преко износа од 55.282,50 евра досуђеног претходним ставом изреке, а до траженог износа од 65.661,75 евра, исплати износ од још 10.379,25 евра, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, као и у делу за исплату законске затезне камате на износ од још 8.174,81 евра преко досуђеног износа законске затезне камате на износ од 43.588,77 евра, а до траженог износа затезне камате на износ од 51.763,58 евра, почев од 27.5.2021. године па до исплате, све у динарској противвредности по средњем курсу на дан исплате, као неоснован. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу надокнади трошкове парничног поступка у износу од 561.720,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење па до исплате.

Против наведене пресуде, жалбу је благовремено изјавила тужена побијајући је у ставу првом, другом и четвртог изреке, из свих законом прописаних разлога. Трошкове другостепеног поступка је тражила и определила. Тужилац је благовремено одговорио на жалбу. Трошкове одговора на жалбу је тражио и определио.

Испитујући правилност побијаног дела првостепене пресуде на основу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку - ЗПП (“Службени гласник РС” број 72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23-др.закон), Апелациони суд је оценио да је жалба тужене делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног

поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, а жалбом тужене се не указује на другу битну повреду парничног поступка која би могла да утиче на законитост и правилност побијане одлуке.

Према утврђеном чињеничном стању, “Нуро Алпе Адриа Банк” а.д. Београд као правни претходник тужене и тужилац АА закључили су уговор о стамбеном кредиту бр. ... дана 12.9.2007. године, којим је банка ставила кориснику кредита на располагање дугорочни кредит. Наиме, чланом 1 став 1 предметног уговора, банка ставља кориснику кредита на располагање дугорочни кредит у износ од 246.500 ЦХФ у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан пуштања кредита у течај. Ставом 2 члан 1 предметног уговора, уговорено је да ће се за обрачун вредности дуга користити валутна клаузула тако што се износ дуга на дан закључења уговора утврђује у швајцарским францима, а прерачунава се у динаре по средњем курсу НБС на дан пуштања кредита у течај, као и на дан отплате сваког ануитета и свих других дуговања корисника кредита. Из налаза и мишљења судског вештака економско-финансијске струке Ане Смилковић од 26.5.2021. године, као и допуне налаза и мишљења од 11.4.2022. године, утврђено је да би на дан 26.5.2021. године применом идентичних камата у случају доцње и претплате корисника, а имајући у виду обавезе и ЕУР валути по стопи 3М EURIBOR + 2,75% и извршене уплате конвертоване по средњем курсу НБС, корисник је у претплати од 65.661,71 евра, од чега је камата 13.898,18 евра, а када би се узела висина каматне стопе према достављеном каталогу од стране тужене банке за валуту евро 3М EURIBOR + 3,50% и извршене уплате конвертоване по средњем курсу НБС, корисник је у претплати 55.282,50 евра, од чега је камата 11.693,73 евра. Такође, утврђено је да је корисник, овде тужилац извршио делимичну превремену отплату кредита дана 20.7.2011. године, а кредит у потпуности отплатио дана 17.1.2018. године.

Имајући у виду утврђено чињенично стање првостепени суд је применом одредбе члана 10, 11, 12, 13, 15 став 1, 18 став 3, 21 став 1, 46, 47, 100, 103, 104, 105 и 1065 Закона о облигационим односима, одлучујући о ништавости одредбе члана 1 став 1 и 2 уговора о кредиту, оценио да је тужбени захтев тужиоца основан. Наиме, конституисање валутне клаузуле има правну утемељење у одредби члана 15 Закона о облигационим односима, јер се њеном применом обезбеђује очување, односно успоставља једнакост узајамних давања даваоца и корисника кредита. Валутна клаузула се може правно ваљано уговорити у циљу очувања једнакости узајамних давања-тржишне вредности динарског износа пласираних и враћених кредитних средстава које се утврђује индексирањем курса евра, међутим, у конкретном случају, ништава је одредба уговора о кредиту о индексирању динарског дуга применом курса ЦХФ која није утемељена у поузданом писаном доказу да је банка пре закључења уговора кориснику кредита доставила потпуну писану информацију о свим пословним ризицима и економско-финансијским последицама које ће настати применом такве клаузуле. У конкретном случају, банка током поступка није доставила доказ да је тужилац, као корисник кредита, писано упозорен на последице које може изазвати примена уговорене валутне клаузуле, односно није му предочила ризик у том смислу. Дакле, по налажењу првостепеног суда банка је као организација са посебним степеном финансијског знања и обавезе професионалног обављања делатности кредитирања била дужна да пре закључења спорног уговора о кредиту индексираног применом курса швајцарског франка потпуно и за просечног потрошача разумљивим језиком

писаним путем информисе тужиоца – корисника кредита о свим пословним ризицима и економским последицама које предузима пристајањем да за динарски износ његовог дуговања индексира применом курса швајцарског франка што банка није ни учинила, због чега је уговорена клаузула индексирања динарског дуга корисника кредита применом курса швајцарског франка садржана у члану 1 став 1 и 2 предметног уговора, по оцени првостепеног суда неправична уговорна одредба чијом би се применом нарушила еквивалентност узајамних давања даваоца и корисника кредита, што наведену одредбу сагласно одредби члана 103 у вези са одредбом члана 105 Закона о облигационим односима чини ништавом, јер је противна принудним прописима односно напред цитираним одредбама Закона о облигационим односима.

Како је ништава уговорна одредба која се односи на валутну клаузулу то је првостепени суд оценио да тужилац има право да сходно одредби члана 210 Закона о облигационим односима од туженог захтева враћање онога што је стечено без основа, те је делимично усвојио тужбени захтев тужиоца и обавезао тужену да тужиоцу исплати износ од 55.282,50 евра, према допунском налазу и мишљењу судског вештака Ане Смиљковић од 11.4.2022. године, који је прихватио у целости као тачан и дат у складу са правилима струке и на који странке нису имале примедбе, из којег је утврђено да је тужилац "претплатио" обавезе које би имао да је кредит одобрен у валути евро и то по каматној стопи 3М EURIBOR + 3,50%. Како од досуђеног износа од 55.282,50 евра, износ од 11.693,73 евра чини камату, то је првостепени суд тужиоцу законску затезну камату досудио на износ главног дуга од 43.588,77 евра и то почев од 27.5.2021. године као дана вештачења, па до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно применио материјално право када је оценио да је ништав члан 1 став 1 уговора о стамбеном кредиту бр. ... у делу у ком је износ кредита изражен у валути ЦХФ, као и став 2 истог члана уговора. За своју одлуку је дао ваљане разлоге, које овај суд прихвата као довољне и потпуне, те пресуду посебно не образлаже, на основу овлашћења из члана 396 став 2 ЗПП-а.

Наиме, у погледу навода жалбе тужене, којим се указује да је тужилац у складу са одредбом члана 10 став 5 предметног уговора, могао да тражи конверзију кредита из ЦХФ у ЕУР, Апелациони суд налази да наведено није од утицаја на другачију одлуку суда, с обзиром на то да је тужилац у 2018. године у целости испунио своју уговорну обавезу, те је предметни уговор који је био на снази испуњен, а наведени члан предметног уговора говори о томе да се преостали износ дугованих неотплаћених износа у току трајања кредита по одобреном кредиту може бити прерачунат и даље обрачунаван у противвредности еур валуте, при чему то није од утицаја на утврђење ништавости предметне одредбе на основу које тужилац тражи повраћај више плаћених средстава.

Супротно жалбеним наводима, првостепени суд је правилно утврдио, да тужиоцу пре закључења уговора није достављена потпуна писана информација о свим

пословним ризицима и економско-финансијским последицама које ће настати применом валутне клаузуле у ЦХФ, те је самим тим правилан закључак суда да му је повређено право на информисаност. Стога се неосновано жалбом указује на погрешну примену материјалног права-да валутна клаузула предметног уговора о кредиту не може бити ништава, пошто је иста дозвољена и у складу са свим материјално-правним прописима, посебно са аспекта информисаности корисника и девизног порекла средстава пласираних у динарима са ЦХФ валутом. Наиме, правилно је првостепени суд ценио дозвољеност уговарања валутне клаузуле којом се успоставља ефикасни механизам заштите од могућих економских појава које могу довести до смањења вредности валуте уговора, односно смањења или немогућности реализације очекиване добити. Такво конституисање валутне клаузуле има правно утемељење у одредби члана 15 и 395 Закона о облигационим односима, а допуштено је и одредбом члана 34 став 8 Закона о девизном пословању (“Службени гласник РС” број 62/06, 31/11, 119/12, 139/14 и 30/18).

Међутим, валутна клаузула не може бити правни основ богаћења даваоца кредита на штету корисника кредита стицањем несразмерне имовинске користи у односу на реалну тржишну вредност исплаћеног динарског износа кредитних средстава, како је то правилно закључио првостепени суд. Валутна клаузула може уживати судску заштиту само у случају када се њеном применом обезбеђује очување еквивалентности узајамних давања даваоца и корисника кредита. Сагласном вољом уговорних страна се, осим валутне клаузуле, као средства очувања једнакости узајамних давања, може конституисати и клаузула којом ће се преузети валутни ризик од стране банке, према њеном повериоцу у целости превалити на корисника кредита. Таква клаузула је могућа и правно допуштена када се банка-давалац кредита на међународном тржишту задужила у одређеној страни валути и преузела обавезу да и враћање примљеног износа по том основу реализује у истој валути. У том случају банка је овлашћена да тако прибављена девизна средства непосредно уступи потенцијалном кориснику кредита. Овакав вид кредитирања је допуштен сагласно одредби члана 25 Закона о девизном пословању. Услов за такво поступање је писано обавештење којим је корисник пре закључења уговора на њему разумљив начин упознат са свим економско-финансијским последицама ризика које ће он преузети прихватањем такве уговорне клаузуле.

Писано обавештење о преваљивању свих правних и економских последица валутног ризика са банке на корисника кредита, битан је услов пуноважности уговорне клаузуле о индексацији динарској дуга применом курса швајцарског франка и када пласирана динарска средства кредита нису прибављена претходним задужењем банке на међународном тржишту у тој валути. У том случају корисник кредита се писаним обавештењем мора на њему разумљив начин информисати да извор пласираних динарских средстава кредита није претходно задужење банке уговором опредељеној валути-швајцарским францима, већ се курс те валуте примењује само као уговором опредељени начин индексирања пласираних динарских средстава. Осим тога, пуноважност такве уговорне одредбе поред наведеног услова као првог, условљена и кумулативним испуњењем и допунског другог услова. То је постојање писаног упозорења кориснику кредита на могући раст курса швајцарског франка, који је банка, као специјализована финансијска организација могла и морала предвидети и о томе упознати корисника кредита пре закључења уговора, а којих упозорења у конкретном

случају нема.

Такво поступање банке условљено је императивним поштовањем основних начела облигационог права, прописаним одредбом члана 12, 13, 14, 15 и 16 Закона о облигационим односима. Обавеза банке да поштено поступа и упозори корисника кредита на стварни ризик и економске последице које таква клаузула производи конституисана императивним одредбама члана 3, 11, 17 и 18 раније важећег Закона о заштити потрошача ("Службени гласник РС" број 79/05). У противном, неиспуњењем наведених услова у тренутку закључења уговора искључује се и могућности судске заштите клаузуле о индексирању динарског дуга корисника кредита, применом курса швајцарског франка, јер се применом те одредбе нарушава еквивалентност узајамних давања даваоца и корисника кредита, што је сагласно одредби члана 105 у вези са чланом 103 Закона о облигационим односима чини ништавим, како је то правилно првостепени суд и закључио, супротно наводима жалбе тужене.

Осим тога, нису од утицаја на другачију одлуку наводи жалбе тужене којима указује да из самог Закона о конверзији стамбених кредита у швајцарским францима произилази да је уговорање у ЦХФ у време закључења уговора било дозвољено. Ово из разлога што се Закон о конверзији не бави питањима пуноважности валутне клаузуле, утицајем ништавости те клаузуле на ништавост уговора о кредиту, као ни питањем утицаја потпуне или делимичне ништавости изворног уговора о кредиту на накнадно закључени уговор о конверзији.

Правилно је поступио првостепени суд када је донео одлуку као у ставу другом изреке, и правилно поступио када је законску затезну камату на износ 43.588,77 евра досудио тужиоцу почев од 27.5.2021. године па до исплате, крећуће се у границама постављеног тужбеног захтева, иако иста тужиоцу припада почев од дана стицања па до коначне исплате у складу са чланом 214 Закона о облигационим односима, јер је тужена банка, као несавесна страна, неосновано стекла досуђени износ наплатом по ништавој валутној клаузули закљученог уговора о кредиту.

Међутим, не може се прихватити као правилна одлука првостепеног суда садржана у преосталом делу става првог изреке побијане пресуде којом је утврђена ништавост дела одредбе члана 1 став 1 предметног уговора о стамбеном кредиту, а која гласи: "Банка ставља кориснику кредита на располагање дугорочни кредит у износу од 246.500 у динарској противвредности по средњем курсу на дан пуштања кредита у течај, јер је иста донета погрешном применом одредби материјалног права, и то члана 1065 ЗОО-а.

Одредбом члана 1065 Закона о облигационим односима прописано је да се уговором о кредиту банка обавезује да кориснику кредита стави на располагање одређени износ новчаних средстава, на одређено или неодређено време, за неку намену или без утврђене намене, а корисник се обавезује да банци плаћа уговорену камату и добијени износ новца врати у време и на начин како је утврђено уговором.

Дакле, уговор о кредиту се закључује у писаној форми, што значи да се у писаном тексту уговора мора утврдити износ кредитних средстава, услови давања и

коришћења кредита и враћање примљених новчаних средстава по том основу. Уговор о кредиту је израз воље уговорних страна, због чега су давалац и корисник кредита овлашћени да својом вољом пропишу и додатне клаузуле од значаја за начин обрачуна и отплату девизних средстава. С обзиром на изнето, уговор о кредиту без напред наведеног дела одредбе члана 1 став 1 предметног уговора не би могао да опстане, јер не би био познат износ средстава који је банка ставила на располагање тужиоцу, па како је тужилац тужбом и тужбеним захтевом тражио утврђење ништавости валутне клаузуле садржане и у делу одредбе члана 1 став 1 уговора о стамбеном кредиту, то је првостепена пресуда у наведеном делу става првог изреке морала бити преиначена, и тужбени захтев тужиоца у том делу оцењен као неоснован, јер је истом одређен износ средстава које је тужена банка тужиоцу ставила на располагање.

Приликом одлучивања о основаности жалбе тужене, другостепени суд је ценио и остале наводе које је истицала у жалби, али их није посебно образлагао, сагласно одредби члана 396 став 1 ЗПП-а, јер не могу довести до другачије за тужену повољније одлуке у овом поступку.

Са свега изложеног, применом члана 390 ЗПП-а одлучено је као у ставу првом изреке, а применом одредбе 394 тачка 4 ЗПП-а као у ставу другом изреке пресуде.

У погледу одлуке о трошковима поступка из става четвртог изреке побијане пресуде, неосновано се наводима жалбе тужене указује да суд није правилно одмерио трошкове поступка када је применио адвокатску тарифу према успеху тужиоца у спору. Ово стога што је првостепени суд, правилном применом одредбе чл.153 став 2 ЗПП-а одмерио висину припадајућих трошкова тужиоцу који је успео у спору сразмерно висини захтева за који је успео. Међутим, основано се наводима жалбе тужене указује да је првостепени суд неправилно одмерио висину накнаде за коју тужилац има право да се намири на терет тужене, у делу који се односи на таксу на тужбу и пресуду, па је овај суд преиначио одлуку о трошковима поступка, тако што је поред правилно одмерених трошкова тужиоца у погледу накнаде одмерене по Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката на основу одредбе члана 150, 153 и 154 ЗПП-а, и то на име трошкова за састав тужбе и два образложена поднеска у износу од по 45.000,00 динара, на име приступа на четири одржана рочишта у износу од по 49.500,00 динара и за приступ на два неодржана рочишта у износу од по 27.000,00 динара, све одмерено по Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, и обавезао тужену на накнаду износа за таксу на тужбу и пресуду у износу по 81.296,00 динара (одмереној сходно успеху тужиоца у спору, уместо судске таксе на тужбу и пресуду у износу од по 87.360,00 динара како је то одмерио првостепени суд), одмерено према важећој Таксној тарифи у време доношења одлуке о трошковима поступка, а што све укупно износи 549.592,00 динара. На износ досуђених трошкова првостепеног поступка тужиоцу припада и законска затезна камата сходно одредби чл. 277 ЗОО.

На основу изложеног, Апелациони суд је донео одлуку као у ставу трећем изреке применом члана 401 тачка 3 ЗПП-а.

С обзиром на то да је тужена само делимично успела у другостепеном поступку,

и то у сразмерно незнатном делу, док одговор на жалбу тужиоца није био потребан трошак, то је донета је одлука као у ставу четвртом изреке, на основу овлашћења из члана 165 у вези са чланом 153 и 154 ЗПП.

**Председник већа-судија
Јелена Стевановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић